

УДК 1(091):167.2

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2025.60.18>

СУЧАСНА КРИТИКА ФІЛОСОФІЇ ПОВСЯКДЕННОЇ МОВИ: АРГУМЕНТ ПРОТИ СЦІЄНТИЗМУ

Павло Соболєвський

*Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
філософський факультет, кафедра історії філософії
вул. Володимирська, 64/13, 01601, м. Київ, Україна*

Філософія повсякденної мови (Ordinary Language Philosophy, ФПМ) репрезентує важливий напрям філософської думки, що виник як критика редукціоністських моделей пізнання та мови, властивих логіко-семантичній традиції аналітичної філософії ХХ століття. Центральним положенням ФПМ є теза про невідривність значення мовлення від контексту його вживання, включно з соціальними, історичними, тілесними та етичними аспектами. Така позиція підважує уявлення про мову як прозорий репрезентаційний інструмент і висуває натомість уявлення про мову як живу практику, нерозривно пов'язану з людською діяльністю. Аналіз значення, у межах ФПМ, не є чисто логічним або семантичним завданням, а є способом прояснення того, як мовці користуються словами у повсякденному вжитку, беручи на себе моральну та комунікативну відповідальність.

ФПМ виникає у контексті так званого прагматичного повороту, який наголошує на нормативності та ситуативності мовленнєвих практик. Мова межах цієї методологічної настанови розуміється не як дзеркало реальності, а як форма дії, яка вписана у складну мережу соціальних взаємодій. Такі мовні акти, як «я знаю» (*I know*), аналізуються не у категоріях істинності чи хибності, а як акти, що передбачають певну позицію мовця, рівень авторитету та зобов'язання. Отже, мовлення розглядається як етично навантажене філософське завдання.

Попри численні спроби дискредитації ФПМ як «наївної» або «ненаукової» філософії, її методологічна і концептуальна стійкість була захищена й обґрунтована передусім у працях С. Кавелла. Його інтерпретація спадщини Дж. Остіна та Л. Вітгенштайна підкреслила, що повсякденна мова не є предметом наївного опису, а радше джерелом нормативного знання, яке не потребує емпіричної верифікації у класичному науковому сенсі. Водночас ФПМ не ігнорує філософські проблеми істини, знання чи обґрунтування, але прагне показати, що ці проблеми не є абстрактними сутностями, а конкретизуються у межах певних мовних і культурних практик. Таке бачення мови відкриває простір для нової етики філософування – уважної до контексту, чутливої до ситуації та відкритої до складності повсякденного життя.

Ключові слова: сучасна філософія, філософія повсякденної мови, С. Кавелл, Дж. Остін, Л. Вітгенштайт.

З позиції сучасної філософії актуальним постає питання про те, якою мірою філософія здатна зберегти власну автономність та критичну рефлексивність, не втрачаючи при цьому зв'язку з живою культурною практикою. Д. Чіко (David Chico) з університету міста Сарагоси у 2021 році опублікував статтю «Виправдання філософії повсякденної мови проти прокустівського ложа сасентизму у філософії мови», в якій зазначив: «Я не буду, навіть заради суперечки, стверджувати, що якийсь конкретний період у минулому був кращим за теперішній, але мені здається, що зараз розвинулася особлива криза, в якій здоров'я людського духу висить на волосині. Причина цього полягає головним чином у тому, що людський дух знаходиться в руках людей, які мають мало або взагалі не мають терпіння до

чогось, що не має практичного застосування, або до чогось, що не можна виміряти, відтворити, спожити тощо» [5, р. 74].

Якщо виходити з уявлень, закладених у традиції пізнього Л.Вітгенштайна, доцільно припустити, що філософія не може бути цілковито ізольованою або самодостатньою діяльністю, оскільки її природа нерозривно пов'язана зі способом життя людей – із повсякденними формами соціального буття, комунікації, традиції та звичаїв. За таких умов філософська рефлексія має справу не лише з абстрактними схемами мислення, а й з історично змінною структурою культури та цивілізації.

Л. Вітгенштайн (L. Wittgenstein, 1889–1951) зазначав у «Філософських дослідженнях» (1958): «Логіка не розглядає мову – чи мислення – у тому сенсі, в якому природнича наука розглядає природне явище, і найбільше, що можна сказати, це те, що ми конструємо ідеальні мови. Але тут слово «ідеальний» може ввести в оману, бо звучить так, ніби ці мови кращі, досконаліші за нашу повсякденну мову; і ніби знадобився логік, щоб нарешті показати людям, як виглядає правильне речення» [11, р. 380].

Водночас ця залежність не потребує апеляції до екстраординарних, виняткових або екзотичних форм людського існування – навпаки, ключовими об'єктами філософського аналізу можуть бути звичайні, повсякденні елементи мовного та культурного життя.

У цьому контексті концептуальні орієнтири, запропоновані Дж. Остіном (J. Austin, 1911–1960), дають змогу інакше сформулювати завдання філософії. Згідно з його підходом, центральною метою філософії повсякденної мови є не побудова дедуктивно цілісної теорії значення, а радше уважне, емпірично чутливе описування того, як мовлення функціонує в конкретних соціальних ситуаціях. Особливу увагу приділено тому, як у мовленнєвих актах виникають зобов'язання, як формується відповідальність за висловлене, та яким чином значення набуває чинності у комунікативному просторі.

Дж. Остін зазначав: «Багато можна сказати на користь думки, що, якщо залишити позаду філософську традицію, «Відповідальність» була б кращим кандидатом на роль, яка тут відведена «Свободі». Якщо нам слідувати повсякденною мовою, то найчастіше ми виправдовуємося, щоб уникнути відповідальності або повної відповідальності, і я сам вже використовував це слово в такому значенні вище» [2, р. 129].

На відміну від редукціоністських стратегій і когнітивістських упереджень, що тяжіють до пояснення мовлення виключно через нейронаукові, обчислювальні або функціоналістські моделі, філософія повсякденної мови пропонує бачення, у якому розуміння сенсу розглядається як вияв певної форми життя. У цьому сенсі акт розуміння порівнюється з інтерпретацією музичного твору, поезії, візуального мистецтва або навіть гумору – усіх тих явищ, які не можуть бути повністю охоплені абстрактним аналізом, оскільки їхнє значення розгортається у складному тлі культурного досвіду, практичних навичок і спільних очікувань. Такий підхід підкреслює, що мовлення – це не лише передача інформації, а насамперед форма соціальної взаємодії, в якій відображається багатомірність людського буття. У цьому полягає філософська цінність повсякденної мови як об'єкта рефлексії та водночас як засобу самопізнання.

Критика філософії повсякденної мови

Після свого стрімкого розвитку в 1940–1950-х роках філософія повсякденної мови зазнала занепаду в 1960-х роках і почала розглядатися як невдалий інтелектуальний проєкт. Однак існують підстави вважати, що дискредитація, якої зазнав цей напрям, значною мірою була наслідком спотвореного уявлення про ФПМ, яке сформувалося серед більшості філософів.

А. Колеман (A. Coleman) зазначав: «(і) Філософія займається, або повинна займатися, основами знання, зв'язком між розумом і тілом, природою справедливості та іншими

подібними питаннями, а не тим, що думають і роблять звичайні люди. (ii) Практики філософії повсякденної мови не розрізняють семантичні та прагматичні особливості мови. (iii) Практики філософії повсякденної мови роблять твердження про те, як «ми» використовуємо слова, ґрунтуючись виключно на тому, як вони використовують слова, але такий розмір вибірки занадто малий, щоб отримати бажані результати» [6, р. 121].

Варто звернути увагу на те, що ситуація змінюється завдяки кількості та якості публікацій, які в перші десятиліття ХХІ століття, хоча й повільно, відновили втрачені позиції. По-друге, варто зазначити, що на більшість або значну кількість цих публікацій безпосередньо чи опосередковано вплинули ідеї та роботи С. Кавела (S. Cavell). С. Кавел не просто є представником або захисником філософії Дж. Остіна чи Л. Вітгенштейна; його захист філософії повсякденної мови слід розглядати як «найдетальніше пояснення та захист процедур повсякденної мови», що коли-небудь були створені [4, р. 13].

С. Кавел познайомився з Дж. Остіном у Гарварді в 1955 році, коли був ще студентом, а в грудні 1957 року його запросили взяти участь у зустрічі в Стенфорді. На тій зустрічі йому було доручено захищати Дж. Остіна та, як наслідок, філософію повсякденної мови від критики з боку логіка та історика античної філософії Б. Мейтса (B. Mates, 1919–2009). Б. Мейтс зайняв тверду позицію на користь емпіричної семантики та науково орієнтованої філософії, заперечуючи те, що він вважав антиемпіричною філософією. Останнє, на його думку, погіршувалося зверненням до неформальних методів дослідження повсякденної мови. У статті, яку він прочитав з цього приводу, Б. Мейтс сумнівався, чи філософи повсякденної мови зібрали необхідні докази для своїх «тверджень про повсякденну мову» і чи можна їх належним чином перевірити. Той факт, що їхні твердження, здавалося, суперечать одне одному – зокрема твердження Дж. Остіна та Г. Райла (G. Ryle, 1900–1976) щодо добровільності дії – Б. Мейтс вважав симптомом довільності методів філософії повсякденної мови. Це свавілля, на його думку, робило ці методи недійсними як справжні джерела знань. Таким чином, йшлося або про емпіризм, або про свавілля.

Прикладом такого підходу варто вважати «Мову моралі» Р. Харе (R. Hare, 1919–2002), що вийшла друком у 1960 році. У вступній частині Р. Харе зазначає: «Етика, як я її розумію, – це логічне вивчення мови моралі. Загалом легше зрозуміти дуже складну логіку моральних термінів, якщо людина знайома з простішими видами логіки; але оскільки багато студентів-філософів з якоїсь причини змушені вивчати етику без такого знайомства, я намагався не сприймати це як належне» [7, р. 4].

У 1950-х роках метод логічного аналізу мови зазнав важливих критичних зауважень, які підривали його основи. Критика цього методу була як внутрішньою, так і зовнішньою. До внутрішньої критики відносяться: критика В. Квайна (W. Quine, 1908–2000) двох догм емпіризму, критика П. Стросона (P. Strawson, 1919–2006) теорії описів Б. Рассела (B. Russell, 1872–1970), критика С. Кріпке (S. Kripke, 1940–1922) дескриптивної теорії референції та критика Р. Рорті (R. Rorty, 1931–2007) репрезентаціоналізму. Зовнішня критика походила від Дж. Остіна та Л. Вітгенштейна. Головний наслідок обох типів критики полягав у відмові від методу логічного аналізу мови. Проте, якщо внутрішня критика призвела до трансформацій в межах аналітичної філософії мови, зовнішня критика стала основою для нового лінгвістичного повороту – прагматичного підходу.

Д. Чіко зазначав: «Згідно з цим другим поворотом, по-перше, участь певних прагматичних елементів і процесів у визначенні значення не є залишковим, а радше пронизує всю мову таким чином, що вивчення мови, ніби вона є абстрактним і деконтекстуалізованим об'єктом, є абсолютно безглуздом. По-друге, звичайна мова є абсолютно точною та цілком адекватною своєму завданню, яке не можна звести до простого представлення

об'єктивного світу. Як нагадує нам Дж. Остін, повсякденна мова втілює всі практичні відмінності, які виявляються корисними в людському житті. Отже, повсякденну мову не потрібно аналізувати логічно, чи взагалі будь-яким іншим чином. Її використання слід спостерігати та фіксувати як засіб доступу до нормативного фону, який підтримує наш спосіб життя» [5, р. 79].

Однак ФПМ не отримала належної кількості уваги, а коли її результати привертали увагу, це часто відбувалося у формі применшення її припущень, методів. Уся критика ФПМ може бути віднесена до однієї з двох основних категорій: (1) критика, яка стверджує, що ФПМ є поганою філософією мови, та (2) критика, яка вважає ФПМ просто поганою філософією. Спершу варто звернути увагу на другий тип заперечень.

Згідно з ФПМ, те, що ми зазвичай говоримо, є важливим фактором у філософії. Однак ця точка зору є неприйнятною для багатьох філософів, які розглядають філософію як складне завдання. Англійський філософ і соціальний антрополог Е. Гелнер (E. Gellner, 1925–1995) висловлює подібне занепокоєння, стверджуючи, що ФПМ відмовляється від серйозного вирішення проблем і питань, пов'язаних із розвитком наукового знання. Окрім того, він критикує те, що, на його думку, є однією з найбільш небажаних рис ФПМ: а саме погляд, що лінгвістичні практики, пов'язані з певними виразами, визначають значення цих виразів, так що зміна вживання виразу змінює його значення. Це, на думку Е. Гелнера, унеможливило обговорення навіть ступеня, до якого наші дискурси відображають природу того, про що ми говоримо. Іншими словами, згідно з Е. Гелнером, якби ФПМ була правильною, лінгвістична діяльність стала б несприйнятливою до раціональної критики. Таким чином, ФПМ є просто поганою філософією: тривіальною та наївною, яка настільки підкорюється здоровому глузду, що не піддається раціональній критиці. Як зазначав С. Кавел, ця критика є ще одним проявом недовіри філософії до здорового глузду (*common sense*). Однак, крім цієї недовіри, яка базується на поверхневому та, ймовірно, упередженому розумінні ФПМ, не надається вагомих аргументів з боку Е. Гелнера. Його книга часом містить наклепи, що складаються з нескінченної низки коментарів *ad hominem*, що викликає питання про джерела цієї потреби відкинути або подолати філософію повсякденної мови.

Британський філософ С. Мулал (S. Mulhall) саркастично підмітив: «Потреба відкинути або подолати [OLP] значно переважала здатність надати для цього вагомі підстави, що призвело до форми колективної проєкції, поєднаної з колективною амнезією» [8, р. 445].

Критика, висловлена Е. Гелнером, сприяла формуванню викривленого та несправедливого образу ФПМ, який був представлений як неформальний та догматичний підхід. Згідно з цим спотвореним образом, відданість ФПМ повсякденній мові обмежує її діяльність лише встановленням правильного використання мови та критикою неправильних, ґрунтуючись на знанні та довірі до повсякденної мови. За словами Е. Гелнера, ця передбачувана короткозорість ФПМ перетворює її на пропедевтику або звичайну терапію. Однак ФПМ не є пропедевтикою і не прагне ані реформувати, ані виправдовувати конкретне вживання мови. Як зазначає Е. Гелнер, існує безліч прикладів того, як незвичайне використання мови у філософії розширює межі значення для знаходження відповідного контексту.

Д. Чіко зазначав: «Захист С. Кавела філософії Дж. Остіна, який він здійснив на конференції в 1957 році, зосереджувався на двох основних питаннях: по-перше, на доведенні того, що практика ФПМ не залежить від типу доказів, які вимагають дослідники на кшталт Б. Мейтса; по-друге, на тому, що металінгвістичні спостереження філософів повсякденної мови щодо використання мови не є лише описовими, а також вказують на певну необхідність, що вимагає перегляду меж і природи раціональності» [5, р. 91].

С. Кавел вважав, що Б. Мейтс був правий, коли вказував на відмінності між Дж. Остіном і Г. Райлом. Зокрема, філософ зазначав: «Навіть не намагаючись бути точнішим щодо цих відмінностей, природа відстані між Райлом та Остіном стає дещо зрозумілішою» [3, р. 174].

Філософія повсякденної мови (ФПМ), у трактуванні Стенлі Кавела, постає не як дисципліна, що претендує на статус емпіричної науки на кшталт лінгвістики чи антропології, а як форма філософського спостереження, що здійснюється зсередини самої мовної практики. Згідно з Кавелом, філософи повсякденної мови не виконують завдання формального опису мовних структур або збору емпіричних даних про мовну поведінку. Їхня діяльність радше полягає у тому, щоб уважно прислухатися до мови, якою вони самі володіють як носії, і на основі цієї залученості виявляти внутрішні форми нормативності, які підтримують і регулюють повсякденне мовлення. Відтак, філософ не стоїть осторонь мови як її зовнішній дослідник, а перебуває у самому центрі мовного життя, і ця позиція забезпечує йому доступ до тих сенсових і нормативних механізмів, які залишаються невидимими для об'єктивуючого аналізу.

Ключовим у підході С. Кавела є розрізнення між емпіричним дослідженням мови і філософським зверненням до мови як джерела значення. На відміну від лінгвіста-іноземця, якому необхідно проходити формалізовані процедури верифікації правильності мовних конструкцій, носій мови має безпосередній доступ до правил і смислів, зафіксованих у звичному вживанні. Це не означає, що носій завжди усвідомлює ці правила, проте саме його інтуїції й звички мовного вжитку становлять той базис, на якому ґрунтуються металінгвістичні твердження філософа. У цьому сенсі ФПМ функціонує як сховище граматичних нагадувань – не у граматичному значенні синтаксичних правил, а як нагадування про те, що вже мовлене й зрозуміле в повсякденному житті, але може бути забуте або затемнене під тиском абстрактного мислення.

Філософські твердження у межах ФПМ, таким чином, мають особливу форму внутрішньої необхідності. Вони не ґрунтуються на зовнішній перевірці, а випливають із самої логіки мовного вжитку, вкоріненої в соціальному контексті. С. Кавел демонструє це на прикладі буденної ситуації: якщо на вечірці хтось запитує, чи я одягаюся добровільно, то це не просто питання про фізичну дію, а про інтенцію, вибір, волю – все те, що імпліцитно присутнє у звичайному вживанні відповідних мовних форм. С. Кавел зазначає: «Вивчення цих інтенцій є частиною вивчення мови; не менш важливою частиною, ніж вивчення її синтаксису або вивчення того, до яких термінів застосовуються: вони є невід'ємною частиною того, що ми спілкуємося, коли розмовляємо» [3, р. 181].

Отже, філософія повсякденної мови у версії Кавела є не так теорією мови, як практикою осмислення мовлення, що базується на глибокому залученні до власної мовної спільноти. Вона не потребує зовнішнього виправдання, оскільки її джерелом є ті ж самі мовні інтуїції, що підтримують функціонування повсякденного спілкування. Відтак, металінгвістичні спостереження, здійснені в межах ФПМ, виявляються формою філософської саморефлексії, що базується на нормативній структурі самої мови.

Висновки. Філософія повсякденної мови становить особливий напрям у сучасній філософській думці, що відкидає редукціоністські інтенції традиційної метафізики та сциєнтистської раціональності. Її фундаментальним припущенням є визнання того, що розуміння значення мовлення не зводиться до формальної логіки чи репрезентаційних моделей, а вкорінене в соціокультурному контексті повсякденного життя. ФПМ ґрунтується на припущенні, що мова не є нейтральним засобом відображення світу, а є практикою, що формує та виражає певну «форму життя». Відповідно, аналіз мовлення – це не лише

лінгвістичне чи семіотичне завдання, а насамперед філософський жест повернення до тих контекстів, у яких мова справді «живе».

На відміну від класичних логіко-семантичних традицій, що домінували в аналітичній філософії першої половини XX століття, філософія повсякденної мови є частиною ширшого прагматичного повороту. Вона не прагне до уніфікації значення через систему істиннісних умов, а радше акцентує на ситуативності, випадковості та відповідальності, які супроводжують мовленнєві акти. У цьому контексті мовлення постає як етично навантажене зобов'язання, а фрази на кшталт «я знаю» трактуються не як констатації об'єктивного стану речей, а як вияви авторитету та моральної позиції мовця. Таким чином, філософія повсякденної мови нагадує, що будь-яке мовленнєве висловлювання є частиною нашого буття-в-світі, а не ізольованим логічним об'єктом.

Попри тривале недооцінення та критику з боку представників ортодоксальної аналітичної філософії, ФПМ демонструє глибоку концептуальну стійкість і здатність витримувати зовнішню філософську критику. Звинувачення в наївності, тривіальності чи надмірній опорі на здоровий глузд були переосмислені завдяки зусиллям таких філософів, як С. Кавелл. Його інтерпретація спадщини Дж. Остіна та пізнього Вітгенштайна показала, що мовна практика має внутрішню нормативність, яка не вимагає емпіричного верифікаціонізму. ФПМ не заперечує необхідності філософського аналізу, однак наполягає на тому, що цей аналіз має починатися з уважного розуміння того, як мова реально функціонує в конкретних ситуаціях. Саме у цьому проявляється її сила – в здатності прояснювати, уточнювати та виводити на світло те, що здається звичним, а отже – прихованим від філософської рефлексії.

Особлива цінність філософії повсякденної мови полягає також у її антропологічній чутливості. ФПМ наголошує на тілесності, історичності та змінності людського досвіду. Мовлення тут постає не як інструмент, а як простір вияву людської присутності у світі. Цей підхід дозволяє переосмислити багато традиційних філософських проблем, таких як знання, істина, обґрунтування, не як абстрактні універсалії, а як практики, що набувають сенсу лише у визначеному соціальному контексті. Така позиція не веде до релятивізму, як це іноді помилково тлумачать критики, а радше передбачає етично орієнтовану, уважну до ситуації раціональність – ту, яку можна назвати «пов'язаною» (coupled) чи «тілесною» (embodied) раціональністю.

З огляду на викладене, філософія повсякденної мови становить не лише критику певної традиції в межах академічної філософії, а й спробу вивести філософське мислення на новий рівень залучення до реального життя. Вона вказує на те, що наші мовленнєві практики – це не просто технічні засоби комунікації, а складові морального, політичного й естетичного буття. Саме тому ФПМ заслуговує на нове прочитання як філософія, здатна сформувати рефлексивне ставлення до мови як до одного з головних механізмів нашого буття у світі.

Список використаної літератури

1. Anscombe G.E.M. A Theory of Language. Geach, M.; Gormally, L. (eds), *From Plato to Wittgenstein*. Exeter: Imprint Academic. 2011. Pp. 193–203.
2. Austin J. A Plea for Excuses. In *Philosophical Papers*. Oxford: Oxford University Press. 1979. Pp. 175–204.
3. Cavell S. *Must We Mean What We Say?* Cambridge: Cambridge University Press. 1976. Pp. 1–43.
4. Chappell V. *Ordinary Language: essays in philosophical method*. New York: Dover Publications. 1964. P. 132.

5. Chico D. «My tongue swore but my heart did not»: vindicating ordinary language philosophy against the procustean bed of scientism in the philosophy of language. *Forum for Contemporary Issues in Language and Literature*. 2021. Pp. 74–98.
6. Coleman A., Welty I. Issue Introduction to Philosophy of Ordinary Language. *Essays in Philosophy*. 2010. Vol.11: Iss. 2, Article 1. Pp. 120–122.
7. Hare R. *The Language of Morals*. Oxford: Clarendon press. 1991. P. 209.
8. Mulhall, S. Review of Ryle. *Philosophical Investigations*. 1994. Vol. 17. Pp. 444–456.
9. Ryle G. Ordinary Language. In *Collected Essays 1929–1968*. London: Routledge. 1953. pp. 314–331.
10. Warnock G. Ordinary Language Philosophy. *The Routledge Encyclopedia of Philosophy*. London: Routledge. 1998. Pp. 147–153.
11. Wittgenstein L. *Philosophical Investigations*. Oxford: Basil Blackwell & Mott. 1958. P. 272.

CONTEMPORARY CRITICISM OF THE ORDINARY LANGUAGE PHILOSOPHY: AN ARGUMENT AGAINST SCIENTISM

Pavlo Sobolievskyi

*Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Faculty of Philosophy, Department of History of Philosophy
Volodymyrska str., 64/13, 01601, Kyiv, Ukraine*

Ordinary Language Philosophy (OLP) represents a significant development within modern philosophical inquiry, offering a strategic response to the reductionist models of cognition and language that characterized much of 20th-century analytic philosophy. Rather than treating language as a neutral or purely logical system of representation, OLP emphasizes that meaning is inseparable from the context in which language is used – contexts that include social norms, historical conditions, bodily presence, and ethical responsibility. In this framework, language is not simply a mechanism for describing the world but a dynamic practice deeply embedded in human interaction and decision-making.

OLP gained prominence during what is often referred to as the «pragmatic turn» a broader intellectual shift that foregrounds the normative and situational aspects of how language operates. From this perspective, speech is understood not as a passive reflection of facts but as a form of action – a socially and ethically charged performance. Statements such as «I know» are not assessed solely in terms of their factual accuracy but are interpreted in relation to the speaker's authority, credibility, and accountability within a given context. Language, therefore, is not merely a tool for communication but also a vehicle for responsibility and engagement.

Although OLP has faced criticism—most notably from figures such as Ernest Gellner, who characterized it as overly reliant on convention and insufficiently theoretical – its core principles have demonstrated strong conceptual resilience. Philosopher Stanley Cavell, in particular, played a key role in reasserting the depth of OLP by revisiting the insights of thinkers like J. L. Austin and Ludwig Wittgenstein. Cavell's work highlighted that ordinary language is not trivial or simplistic, but a rich and self-sustaining source of practical knowledge. This knowledge does not demand external verification in the way scientific claims do, yet it remains fundamentally normative and philosophically valuable.

Importantly, OLP does not disregard central philosophical concerns such as truth, knowledge, or justification. Instead, it repositions these concepts within lived linguistic and cultural practices, demonstrating how such issues are navigated and made meaningful in everyday (ordinary) communication. This approach to language contributes to what can be described as a new ethics of philosophical practice – one that is context-aware, situationally grounded, and attuned to the complexity of ordinary human life.

Key words: Modern philosophy, ordinary language philosophy, S. Cavell, J. Austin, L. Wittgenstein.